

INTERNATIONAL JOURNAL OF FIELD EDUCATION

Metaphors by 6th And 7th Grade Students Regarding The Concept of Social Studies

Hamza AKENGİN¹

Marmara University, Faculty of Arts and Sciences, Geography Department

Tugba KAFADAR

Marmara University, Institute of Education Sciences

ABSTRACT

In this research, the perceptions of 6th and 7th grade students regarding the concept of social studies were examined by way of metaphors. The research was designed according to the phenomenological pattern which is one of the qualitative research methods. In line with the target specified, the 6th and 7th grade students were asked to complete the following sentence: 'Social Studies resembles ....., because .....'. The data obtained during the research process were analyzed by means of categorical analysis technique which is a content analysis method. According to the research results, the 6th and 7th grade students created metaphors regarding the categories of social relationship, social culture, social life, social background, information provider and guide and the geography that we live in. The highest number of metaphors created for the category of social background is followed by social life, whereas the lowest number of metaphors were created for the categories of information provider and guide. Comparing the categories for which the 6th and 7th grade students created metaphors, the categories with the highest number of metaphors are similar and the categories with the lowest number of metaphors differ.

Key Words: Social Studies, 6th and 7th Grade Students, Metaphor, Phenomenology

---

ARTICLE INFO

Received: 17.03.2016

Revision received:
21.04.2014.

Accepted: 23.04.2016

Published online:

30.04.2016

Corresponding Author:

Tugba KAFADAR

Marmara University, Institute of Education Sciences

tugbakafadar@gmail.com

*Bu çalışma, 1-3 Eylül 2014 tarihinde İstanbul'da düzenlenen YİCER: YILDIZ International Conference on Educational Research and Social Studies'da sözlü bildiri olarak sunulan çalışmadan üretilmiştir.

6 Ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Kavramına İlişkin Metaforları

Hamza AKENGİN¹

Marmara Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya ABD

Tuğba KAFADAR²

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü Doktora Öğrencisi

---

ÖZET

Bu araştırmada 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler kavramına ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla incelenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) desenine göre tasarlanmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler.....benzer, çünkü.....cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırma sürecinde elde edilen veriler içerik analizi yöntemlerinden kategorisel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre 6 ve 7. sınıf öğrencileri toplumsal ilişki, toplumsal kültür, toplumsal hayat, toplumsal geçmiş, bilgi sağlayıcı ve yol gösterici ve yaşadığımız coğrafya kategorisine ilişkin metaforlar üretmişlerdir. Bu kategorilerden en çok toplumsal geçmiş sonra toplumsal hayat ve en az olarak ise bilgi sağlayıcı ve yol gösterici kategorilerine ilişkin metafor üretmişlerdir. 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin metafor ürettikleri kategoriler karşılaştırıldığında en çok metafor oluşturulan kategorilerde benzerlik gösterirken en az oluşturulan kategorilerde ise farklılaşma olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, 6 ve 7. sınıf öğrencileri, Metafor, Olgubilim

---

MAKALE BİLGİSİ

Alınma Tarihi:
05.03.2016
Düzeltilmiş hali alınma tarihi: 21.04.2014.
Kabul Edilme Tarihi:
23.04.2016
Çevrimiçi yayınlanma tarihi: 30.04.2016

GİRİŞ

Bilginin doğasına ilişkin yeni kabuller öğrenme ve öğretme sürecini büyük oranda etkilemiştir. Öğrenme hakkında daha önceden davranışçı yaklaşımlarca benimsenen yalın betimlemelerin öğrenmenin doğasını yeterince açıklayamadığı ortaya çıkmıştır. Öğrenmenin bilişsel ve duyuşsal yönleri daha bir ön plana çıkmıştır. (Özden, 2005). Öğrenmenin doğasına

---

¹ Sorumlu Yazar İletişim Bilgileri: Tuğba KAFADAR

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü Doktora Öğrencisi
tugbakafadar@gmail.com

ilişkin değişimlerle birlikte birçok dersin öğretme ve öğrenme sürecinde değişimler meydana gelmiştir. Bu derslerden birisi ise sosyal bilgiler dersi.

Sosyal Bilgiler, sosyal bilimlerin bulgularını entegre edip öğrencilerin düzeyine göre basitleştiren, bunları kullanarak öğrencilere, sosyal yaşama uyum sağlamada ve sosyal sorunlara çözüm üretmede ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazandırmayı amaçlayan bir yurttaşlık eğitim programı olarak tanımlanabilir (Öztürk, Coşkun Keskin & Otluoğlu, 2014). Sosyal bilgiler içeriği itibariyle birçok disiplini içerisinde barındırmaktadır. Bu nedenle sosyal bilgiler kavramının öğrencide çağrıştırdığı anlamı da çok çeşitlidir. Sosyal bilgiler birçok disiplini içermesi yönüyle etkili öğretim için öğrenme ve öğretme sürecinde birçok farklı strateji, yöntem ve teknik kullanılmaktadır. Son yıllarda öğrenmenin duyuşsal yönüne de verilen önemle birlikte sosyal bilgiler öğretiminde yaygın olarak kullanılan öğretim ve yöntemlerine ilaveten farklı yöntem ve tekniklerde kullanılıyor hale gelmiştir. Bu tekniklerden birisi ise metafor tekniğidir.

Metafor kelime anlamı olarak Grekçe metapherein kelimesinden türetilmiş olup meta değiştirmek, pherein kelimesi de taşımak anlamında olup iki kelimenin birleşmesinden oluşmuştur (Levine, 2005). Bu sebeple metafor kelime olarak, anlamın bir şeyden diğerine aktarılmasıdır (Nikitina & Furuoka, 2008). Kavram olarak *metafor*, bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü bir *zihinsel araç* olarak değerlendirilmektedir (Saban, Koçbeker & Saban; 2006). Bu nedenle öğrencilerin sosyal bilgiler kavramını zihinlerinde anlamlı kılabilmeleri için metafor tekniği etkili bir öğretim tekniği olabilir.

Metafor, bireye iki olay, olgu, konu ya da kavram arasında karşılaştırma yapmayı ve bunlar arasındaki benzerlikleri mecazlı bir anlatımla sunmayı sağlar. Böylece iki şey ile ilgili benzerliklere dikkat çeker ya da birini diğerinin yerine geçirerek açıklama olanağı sunar (Coşkun, 2010). Girmen (2007)' e göre metafor kullanımı, bireyin genel olarak dünyayı kavrayışına sinen bir düşünme biçimi ve bir görme biçimi anlamına gelir. Metaforlar, okuyucuda ya da dinleyicide bilişsel bir sürecin başlamasını sağlar. Gelişen bilisel süreç bireyde duyuşsal etkiler yaratır. Bilişsel ve duyuşsal süreçler karşılıklı olarak birbirini etkiler ve besler. Bu da metaforların birey üzerindeki etkisinin gücüne işaret etmektedir. Arslan & Bayrakçı (2006)'e göre yeni öğrenmeler ile önceden var olan bilgiler arasında güçlü bağlar kurulduğu zaman akılda tutma da kolaylaşmaktadır. Metaforun bir öğretim aracı olarak en önemli yönlerinden birisi de uzun dönem akılda tutmayı sağlayıcı bir ortam yaratabilmesidir

Eğitimsel alanda kullanıldıklarında metaforlar anlamayı aktif olarak yapılandıran bir öğrenme yaklaşımı sağlarlar. Bu yaklaşımda öğrenci daha önceden bilinen bilgi ile yeni bilgi arasındaki benzerlikleri anlamalıdır. Daha sonra ise yeni öğrenilen bilgi ve onun metaforik sunumu arasındaki farklılıkları tanımlayabilmelidir (Arslan & Bayrakçı, 2006). Metaforlar öğrenmeyi geliştirmek için oldukça değerli araçlardır. Eğer yeni bir şeyler keşfetmek istiyorsak, ilk olarak bunu hayal etmeliyiz. Metaforlar ayrıca sezgisel bir değere sahiptir. Çünkü onlar belirsiz kavramlardan ziyade bizim hayalimizde inşa ettiğimiz net fikirlerdir. Metaforlar, kavramsal sistemimizi ve öğrencilerin dünyaya bakış açısını değiştirmede önemli güce sahiptir (Sanchez, Barreiro & Maojo, 2000). Metafor, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması olarak dikkat çekmektedir (Arslan & Bayrakçı, 2006).

Literatür incelendiği zaman metafor tekniği kullanılarak algı belirlendiği birçok çalışma mevcuttur. Lisans öğrencilerinin web (Palmquist, 2001), öğretmen adaylarının coğrafya (Aydın ve Eser Ünalı, 2010), öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin öğretmen (Cerit, 2008; Aslan, 2013; Saban, Koçbeker & Saban, 2006; Nikitina & Furuoka, 2008; Saban, 2004), öğretmen ve öğrencilerin bilgi (Saban, 2008) algısı metafor tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Mertol, Doğdu & Yılar (2013) yaptıkları çalışmada üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin algılarını metafor aracılığıyla belirledikleri çalışmalarında öğrencilerin yaşam, eğitim, akıl, insan, eğlence, hayat kaynağı, bilgi ve hayat bilgisi öne çıkan metaforlar olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Aydın (2010) ise araştırmasında da ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya kavramına ilişkin mekan, bilgi, yaşamın ifadesi, sonsuzluk, kıymet, değişim-gelişim, klavuz, zorunluluk kategorilerinde metaforlar elde etmiştir. Diğer bir çalışmada ise İbret & Aydınöz (2011) çalışmalarında ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin dünya kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforları araştırmış ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun dünyanın şekli, boyutu ve hareketlerine ilişkin metaforlar oluşturmuşlardır. Literatürde metafor üzerine yapılan çalışmaların farklı farklı kavramlar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Fakat 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler kavramına ilişkin algısının metafor tekniği aracılığıyla belirlendiği araştırma literatürde azınlıktadır. Bu nedenle bu çalışmada 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin gelişim özellikleri dikkate alınırsa kendilerini metafor tekniğiyle daha gerçekçi ifade edebilecekleri düşüncesinden yola çıkılarak sosyal bilgiler kavramına ilişkin algıları metafor tekniği kullanılarak belirlenmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler kavramına ilişkin algılarını metafor aracılığıyla belirleyebilmektir. Araştırmada bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler kavramına ilişkin algıları nasıldır?
- 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler kavramına ilişkin algıları nasıldır?

YÖNTEM

Model

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden “*olgubilim*” kullanılmıştır. Olgubilim (fenomenoloji) deseni, farkında olduğumuz ama derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgubilim, bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım & Şimşek, 2011). Araştırmada sosyal bilgiler kavramına yönelik 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin algıları derinliğine araştırılmıştır. Bu kavrama yönelik 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin algılarını belirleyebilmek için metafor tekniği kullanılmıştır.

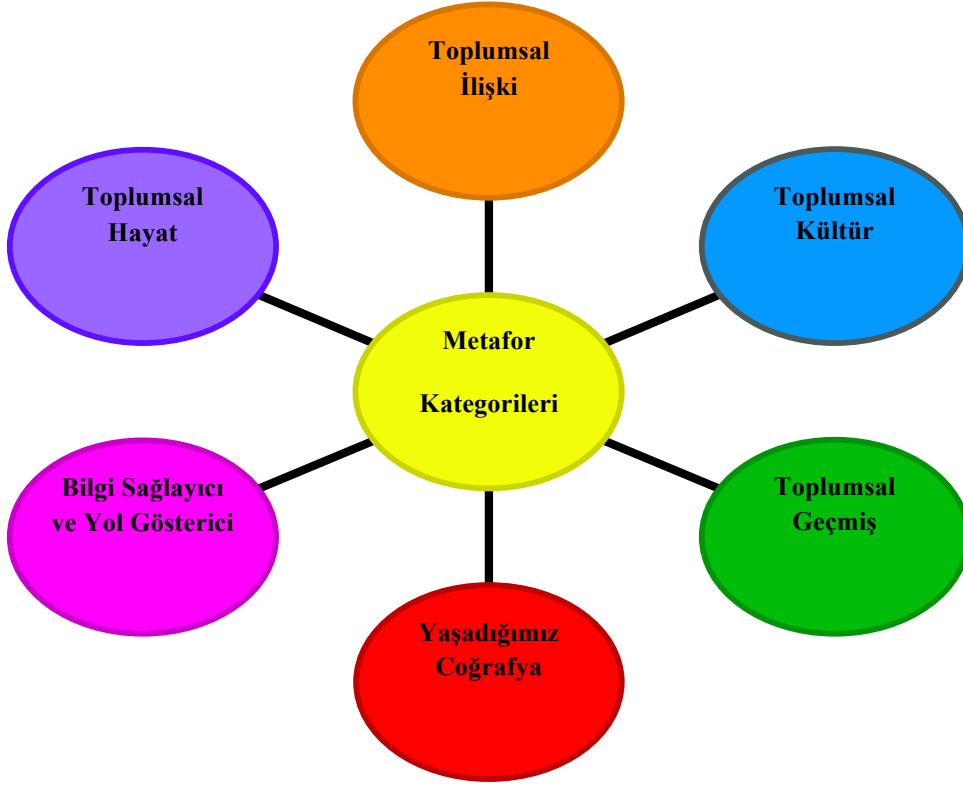
Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesine göre belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören Kayseri ili merkez ilçesinde yer alan iki ortaokulun 6 ve 7. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunda 65'si (% 42) 6. sınıf öğrencisi ve 89'si (% 58) 7. sınıf öğrencisi yer almaktadır. Öğrencilerin 73'i (% 47) kız, 81'ü (%53) ise erkek öğrenci olmak üzere araştırmanın çalışma grubunu 154 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplandığı iki okul A ve B olarak kodlanmış, öğrencilerin cinsiyetleri ise K ve E şeklinde kodlanarak 6A-20-K, 6B-12-E, 7A-9-E, 7B-21-K şeklinde kodlar verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri toplanırken 6 ve 7. sınıf öğrencilerine sosyal bilgiler kavramına ilişkin.....benzer,çünkü..... yazılı bir form verilmiş ve bu cümleyi tamamlayarak metafor oluşturmaları istenilmiştir. Öğrencilere metaforun ne olduğuna dair bilgi verildikten sonra benzer metafor örnekleri verilerek araştırma verileri elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemlerinden kategorisel analiz tekniği ile analiz edilmiş ve analiz süreci şu dört aşamada gerçekleştirilmiştir.

- Verilerin kodlanması ve ayıklanması
- Kategorilerin oluşturulması
- Kategoriler altında ilgili kodlamaların düzenlenmesi
- Bulguların tanımlanması ve yorumlanması
- **Aşama 1: Verilerin Kodlanması ve Ayıklanması:** Bu aşamada öğrencilerden elde edilen metafor verileri incelenmiş ve geçici bir listesi oluşturulmuştur. İncelenen verilerden boş veya geçerli metafor üretmediği görülen veriler değerlendirme dışı bırakılarak 49 farklı metafor elde edilmiştir. Ayrıca bu aşamada veriler tasnif edilirken doğrudan alıntı yapılacak metafor örnekleri de seçilmiştir.
- **Aşama 2: Kategorilerin Oluşturulması:** Bu aşamada sosyal bilgiler kavramı oluşturulmuş metaforlar ortak özelliklerine göre bir araya getirilerek 6 farklı kategori oluşturulmuş ve metaforlar bu kategoriler altında bir araya getirilmiştir. Kategori isimleri verilirken sosyal bilgiler kavramının kendi özelliğine uygun kategoriler oluşturulmaya çalışılmıştır. Yapılan değerlendirme sonunda aşağıda yer alan kategoriler oluşturulmuştur

- **Aşama 3: Kategoriler altında ilgili kodlamaların düzenlenmesi:** Bu aşamada sosyal bilgiler kavramı için oluşturulan kategoriler altında listelenen metafor ilgili kategori altında bir araya getirilmiştir. Kategoriler altında toplanan metaforlar ilgili kategoriye yansıtıp yansıtmadığına dair ve kategoriler altında toplanan metaforların birbirleriyle ilgili olup olmadığına dair uzman görüşüne sunulmuş ve uzman görüşü neticesinde 45 geçerli metafor elde edilmiştir. Daha sonra Milles & Huberman (1994)'ın [Güvenirlilik: Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)] formülü uygulanarak araştırmanın güvenirliliği hesaplanılmıştır. Bu formüle göre araştırmanın güvenirliliği 0,91 bulunmuştur. Ayrıca bu aşamada metafordan seçilmiş örneklerden doğrudan alıntı yapılmıştır.
- **Aşama 4: Bulguların tanımlanması ve yorumlanması:** Bu aşamada kategoriler altında toplanan metaforların frekansları belirlenmiştir. Bilgin (2006)'a göre bu şekilde kategoriler içinde yoğunluk ve önem saptanabilmiştir. Daha sonra elde edilen kategoriler ve frekansları saptanan metaforlar tanımlanmış ve yorumlamalarda bulunularak ilgili çıkarımlarda bulunulmuştur.

BULGULAR

Sosyal bilgiler kavramına ilişkin olarak öğrencilerin oluşturdukları metaforlar ve bu metaforların kategorilendirilmesinden elde edilen veriler aşağıdaki tablolarla ilişkilendirilerek yorumlanmaya çalışılmıştır.

Tablo 1: Sosyal bilgiler kavramına ilişkin 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin “Toplumsal İlişki” kategorisinde oluşturdukları metaforlar

Kategori Adı	Metafor	6.sınıf	7.sınıf
Toplumsal ilişki	Sosyal faaliyet	3	7
	İletişim	1	2
	İnternet	2	1
	Ekonomi	1	2
	İthalat-ihracat	2	-
	Medya	-	1
	Kızılay	-	1
	Hizmet	-	1

Tablo 1’e göre 6 ve 7. sınıf öğrencileri “toplumsal ilişki” kategorisinde sosyal faaliyet, ithalat-ihracat, internet, iletişim, ekonomi, medya, kızılay ve hizmet kavramlarına ilişkin metafor oluşturmuşlardır. Bu metaforlardan en çok sosyal faaliyet (10) sonra sırasıyla internet (3), iletişim (3), ekonomi (3), ithalat-ihracat (2) ve en az olarak ise eşit sayıda medya (1), kızılay (1) ve hizmet (1) kavramlarına ilişkin metafor oluşturmuşlardır.

6.sınıf öğrencileri toplumsal ilişki kategorisinde en çok sosyal faaliyet kavramına ilişkin metafor oluştururken en az ise iletişim ve ekonomi kavramlarına ilişkin metafor oluştururken medya, Kızılay ve hizmet kavramlarına ilişkin hiç metafor üretmemiştir. 7. sınıf öğrencileri ise toplumsal ilişki kategorisinde en çok sosyal faaliyet en az ise internet, medya, Kızılay ve hizmet kavramlarına ilişkin metafor üretmişler fakat ithalat-ihracat kavramına ilişkin ise metafor oluşturmamışlardır. 7. sınıf öğrencileri bu kategoriye ilişkin 6. sınıf öğrencilerine göre daha çok metafor üretmişlerdir.

6A-20-K: “İletişime benzer, çünkü konuşmaları geliştirir, arkadaşlıkları artırır, insanı güçlendirir sosyal bilgiler insanın iletişimi artırır.”

6B-13-K: “Sosyal faaliyete benzer, çünkü hayatımızda bir sürü sosyal faaliyet vardır. Sosyal bilgiler bizleri toplumun içine girmemizi sağlıyor.”

7B-22-K: “İletişime benzer, çünkü sosyal bilgiler sosyal insan demektir.”

6A-12-K: “İthalat- ihracata benzer, çünkü insanlar birbirleriyle alışveriş yapar, ilişki kurarlar sosyal bilgilerde de insanlar arası ilişki vardır.”

7A-42-K: “İnternete benzer, çünkü sosyal bilgiler de insanların birbirleriyle ilişkisi demektir.”

Bu kategoride oluşturulan metaforların toplumsal insan ilişkileri geliştirmeye yönelik bilgi birikimini kazandırmayı hedefleyen sosyal bilgilerin kazanımları ile uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle yapılan benzetmelerin 7. sınıf “Birey ve Toplum” öğrenme alanında yer alan “İletişim ve İnsan İlişkileri” ünitesinin kazanımlarıyla uyumlu olduğu dikkati çekmektedir.

Tablo 2. Sosyal bilgiler kavramı ile ilgili 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin “Toplumsal Kültür” kategorisinde oluşturulan metaforlar

Kategori Adı	Metafor	6.sınıf	7.sınıf
Toplumsal kültür	Kültür	3	5
	Gelenek ve göreneklerimiz	1	3
	Kültürel tatil	-	1
	Kıyafetlerimiz	-	1
	Yemeklerimiz	-	1
	Medeniyet	-	1

Tablo 2’ e göre 6 ve 7. sınıf öğrencileri “toplumsal kültür” kategorisinde kültür, gelenek ve göreneklerimiz, kültürel tatil, kıyafetlerimiz, yemeklerimiz ve medeniyet kavramlarına ilişkin metafor oluşturmuşlardır. Bu metaforlardan en çok kültür (8) sonra sırasıyla gelenek ve göreneklerimiz (4) ve en az olarak da kültürel tatil (1), kıyafetlerimiz (1), yemeklerimiz (1) ve medeniyet (1) kavramlarına ilişkin metafor oluşturmuşlardır.

6.sınıf öğrencileri toplumsal kültür kategorisi içerisinde en çok kültür en az olarak ise gelenek ve göreneklerimiz kavramına ilişkin metafor oluştururken kavramlarına ilişkin metafor üretmemişlerdir. 7. sınıf öğrencileri ise toplumsal kültür kategorisi içerisinde en çok kültür sonra sırasıyla gelenek göreneklerimiz ve en az olarak ise kültürel tatil, kıyafetlerimiz, yemeklerimiz ve medeniyet kavramlarına ilişkin metafor oluşturmuşlardır. 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin bu kategoriye ilişkin en çok sayıda oluşturdukları metaforlar benzerlik göstermiş olmakla birlikte genel olarak değerlendirildiğinde 7. sınıf öğrencileri bu kategoriye ilişkin daha çok sayıda metafor oluştururken, 6. sınıf öğrencileri bazı kavramlara (kültürel tatil, kıyafetlerimiz, yemeklerimiz, medeniyet) ilişkin metafor üretmemişlerdir.

7B-27-E: “Kültüre benzer, çünkü sosyal bilgilerden kültürümüzü öğreniriz.”

7A-33-E: “Kültürel tatile benzer, çünkü kültürel tatil yaparak kültürümüz öğreniriz sosyal bilgilerde de kültürel öğelerimizi öğreniriz.”

7A-1-K: “Yemeklerimize benzer, çünkü yemeklerimiz bizim kültürümüzdür ve çeşitlidir sosyal bilgiler içinde çeşitli toplumlara ait kültürel öğeler vardır.”

7-B-35-K: “Gelenek ve göreneklerimize benzer, çünkü sosyal bilgiler her toplumun kendine has özelliklerini içerir.”

6A-29-K: “Kültüre benzer, çünkü sosyal bilgiler bize ait kültürel değerlerimiz, inaçlarımız, geleneklerimizdir.”

6A-31-E: “Gelenek ve göreneklerimize benzer bayramlaşma, kına gecesi gibi adetlerimiz sosyal bilgilerdir.”

Toplumsal kültür kategorisinde oluşturulan metaforlar ile “Kültür ve Miras” öğrenme alanında yer alan 6. sınıf “İpek Yolunda Türkler” ve 7. sınıf “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitelerinin kazanımları arasında uyum olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Sosyal bilgiler kavramı ile ilgili 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin “Toplumsal Hayat” kategorisinde oluşturulan metaforlar

Kategori Adı	Metafor	6.sınıf	7.sınıf
Toplumsal hayat	Günlük hayat	15	12
	Yaşam faaliyeti	2	8
	Yaşam tarzı	2	1
	Hayatın kilidi	-	2
	Hayatımızdaki olaylar	1	-
	Televizyonda izlediğim haber	1	-

Tablo 3’e göre 6 ve 7. sınıf öğrencileri “toplumsal hayat” kategorisine ilişkin günlük faaliyet, yaşam faaliyeti, yaşam tarzı hayatın kilidi, hayatımızdaki olaylar ve televizyonda izlediğim haber kavramına ilişkin metafor oluşturmuşlardır. Bu metaforlardan en çok günlük hayat (27) sonra sırasıyla yaşam faaliyeti (10), yaşam tarzı (3), hayatın kilidi (2) ve en az olarak ise hayatımızdaki olaylar (1) ve televizyonda izlediğim haber (1) kavramına ilişkin metafor oluşturmuşlardır.

6.sınıf öğrencileri toplumsal hayat kategorisi içerisinde en çok günlük hayat, en az olarak ise hayatımızdaki olaylar ve televizyonda izlediğim haber kavramına ilişkin metafor oluştururken, hayatın kilidi kavramına ilişkin ise metafor oluşturmamışlardır. 7. sınıf öğrencileri ise en çok günlük hayat sonra yaşam faaliyeti ve en az olarak ise yaşam tarzı kavramlarına ilişkin metafor oluştururlarken bu kategori içerisinde yer alan hayatımızdaki olaylar ve televizyonda izlediğim haber kavramına ilişkin metafor oluşturmamış olmalarına rağmen 6. sınıf öğrencilerinin bu kavramlara ilişkin metafor üretmişlerdir.

6A-2-K: “Günlük hayatımıza benzer, çünkü hayatımızda olup bitenleri anlatıyor.”

6A-21-K: “Yaşantımıza benzer, çünkü yaşantımızda her zaman her an sosyal bilgiler var.”

6B-17-E: “Yaşam tarzına benzer, çünkü yaşam tarzını, yaşamayı, paylaşmayı, okumayı, dayanışmayı öğretir.”

6A-22-E: “Günlük hayata benzer, çünkü hayatta yaşadığımız şeyleri bize anlatır ve açıklar.”

6B-32-E: “Günlük hayata benzer, çünkü örneğin bir deprem günlük hayatımızda da oluyor.”

6B-27-E: “Günlük hayata benzer, çünkü hayatı ve yaşamı öğretir.”

6A-7-K: “Televizyonda izlediğim habere benzer, çünkü haberlerdeki gibi doğal afetlerden ve depremlerden bahsediyor ve bazı kurumları anlatıyor lösev gibi, kazalardan bahsediyor.”

7B-36-K: “Günlük hayata benzer, çünkü sosyal bilgiler hayatı içine alır.”

7A-8-K: “Hayatımızda geçen olaylara benzer, çünkü sosyal bilgiler binlerce yıl önceki geçen yıllarda yaşamış kişilerin hayatına veya savaşlarda geçen olaylara benzer.”

7B-11-E: “Yaşam faaliyetine benzer, çünkü sosyal bilgilerde öğrendiğimiz şeyleri hayatımızda yaşıyoruz.”

7A-18-K: “Hayatın kilidine benzer, çünkü sosyal bilgiler aracılığıyla hayatı bir şekilde öğrenmeye çalışırız.”

“Toplumsal Hayat” kategorisinde yapılan benzetmelerin “İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında yer alan 6. Sınıf “Yeryüzünde Yaşam” ve 7. Sınıf “Ülkemizde Nüfus” ünitelerinin kazanımları ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Sosyal bilgiler kavramı ile ilgili 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin “Toplumsal Geçmiş” kategorisinde oluşturulan metaforlar

Kategori Adı	Metafor	6.sınıf	7.sınıf
Toplumsal geçmiş	Tarihi olaylar	4	9
	Geçmiş yaşam	8	4
	Osmanlı	-	3
	Tarihi eser	1	2
	Tarih şeridi	2	1
	Anı	2	-
	Zaman makinesi	-	1
	Tarih filmi	-	1
	Keşif	-	1
	Zaman tüneli	-	1
	Takvim	1	-
	Eski ev	-	1
	Savaşlar	-	1
	Yaşlı bir çınar	1	-
	Geçmişe açılan bir kapı	1	-

Tablo 4’e göre 6 ve 7. sınıf öğrencileri “toplumsal geçmiş” kategorisine ilişkin en çok tarihi olaylar (13) sonra sırasıyla geçmiş yaşam (12), Osmanlı (3), tarihi eser (3), tarih şeridi (3), anı (2) ve en az olarak ise zaman makinesi (1), tarih filmi (1), keşif (1), zaman tüneli (1), takvim (1), eski ev (1), savaşlar (1), yaşlı bir çınar (1) ve geçmişe açılan bir kapı (1) kavramlarına ilişkin metafor oluşturmuşlardır.

6.sınıf öğrencileri toplumsal geçmiş kategorisi içerisinde en çok geçmiş yaşam sonra tarihi olaylar ve en az olarak ise tarihi eser, takvim, yaşlı bir çınar ve geçmişe açılan bir kapı kavramına ilişkin metafor oluştururlarken, bu kategori içerisinde yer alan osmanlı, zaman makinesi, tarih filmi, keşif, zaman tüneli, eski ev ve savaşlar kavramlarına ilişkin metafor oluşturmamışlar fakat 7. sınıf öğrencileri bu kavramlara ilişkin metafor oluşturmuşlardır. Bu kategoriye ilişkin ise 7. sınıf öğrencileri ise en çok tarihi olaylar sonra geçmiş yaşam ve en az olarak ise tarih şeridi, zaman makinesi, tarih filmi, keşif, zaman tüneli, eski ev ve savaşlar kavramlarına ilişkin eşit sayıda metafor oluştururlarken, anı, takvim, yaşlı bir çınar ve geçmişe açılan bir kapı kavramına ilişkin ise metafor oluşturmamışlardır.

6A-8-K: “Yaşlı bir çınara benzer, çünkü çınarlar çoğu şeyi yaşadıkları için eskiden bugüne, sosyal bilgilerde geçmişten anlatıyor.”

6B-18-K: “Anıya benzer, çünkü eskide yaşananları anlattığı için.”

6B-56-K: “Takvime benzer, çünkü eski tarihleri anlatıyor bize eski zamanlara gider takvim.”

6B-58-E: “Geçmiş zaman yaşantısına benzer, çünkü her zaman bize eski geçmiş zamanlardan bilgiler verip bizleri bilinçlendirir.”

6A-61-E: “Tarih şeridine benzer, çünkü sosyal bilgiler geçmişten günümüze kadar her şeyi işliyoruz.”

7B-62-K: “Tarih filmine benzer, çünkü ana teması tarih ve tarihi öğrettiği için.”

7A-76-E: “Zaman makinesine benzer, çünkü geçmiş ve gelecek ne olduğu ve ne olacağı hakkında bilgi verir.”

6B-5-E: “Geçmişe açılan bir kapıya benzer, çünkü geçmişle ilgili her bilgiyi öğreniyorum.”

7A-39-K :“ Eski eve benzer, çünkü eski evde çok önceden yapılmıştır ve içinde eski eşyalar vardır sosyal bilgiler içinde de eskiye ait çok bilgi vardır.”

7A-40-E: “Keşiftir çünkü sosyal bilgiler bilmediğimiz şeyleri öğretir ve bilmediklerimizi keşfederiz.”

Toplumsal Geçmiş kategorisinde yapılan metaforların hem 6. sınıfta hem de 7. sınıfta verilmeye çalışılan kazanımlarla uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. “Kültür ve Miras” öğrenme alanında yer alan 6. sınıf “İpek Yolunda Türkler” ve 7. sınıf “Türk tarihinde Yolculuk” ünitelerinin kazanımlarıyla uyumluluk göstermektedir.

Tablo 5. Sosyal bilgiler kavramı ile ilgili 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin “Bilgi Sağlayıcı ve Yol Gösterici” kategorisinde oluşturulan metaforlar

Kategori Adı	Metafor	6.sınıf	7.sınıf
Bilgi Sağlayıcı ve Yol Gösterici	Harita	1	3
	Bilgi kutusu	1	-
	Ansiklopedi	1	-
	Bilgi küpü	1	-
	Hazine	1	-
	Rehber	1	-

Tablo 6’ya göre 6 ve 7. sınıf öğrencileri “bilgi sağlayıcı ve yol gösterici” kategorisine ilişkin harita, bilgi kutusu, ansiklopedi, bilgi küpü, hazine ve rehber kavramlarına ilişkin metafor üremişlerdir. Bu metaforlardan en çok harita (4) ve en az olarak ise bilgi kutusu (1),

ansiklopedi (1), bilgi küpü (1), hazine (1) ve rehber (1) kavramlarına ilişkin metafor üretmişlerdir.

6.sınıf öğrencileri bilgi sağlayıcı ve yol gösterici kategorine ilişkin tüm kavramlarda (harita, bilgi kutusu, ansiklopedi, bilgi küpü, hazine ve rehber) eşit sayıda metafor oluşturmuşlardır. 7. sınıf öğrencileri ise bu kategoriye ilişkin sadece harita kavramına ilişkin metafor oluştururken bu kategori içerisinde yer alan diğer kavramlara ilişkin (bilgi kutusu, ansiklopedi, bilgi küpü, hazine, rehber) metafor oluşturmamışlardır.

6A-64-K: “Haritaya benzer, çünkü bize ülkemizi tanıtır.”

6B-9-K: “Rehbere benzer, çünkü her yeri ve yöreyi dünyayı tanıttığı için.”

6B-19-E: “Bilgi küpüne benzer, çünkü bizlere bilgi verir ve öğretmenler öğretir sosyal hayata bize bir bilgi küpü olarak geri döner.”

6A-25-E: “Hazineye benzer, çünkü içinde bir sürü bilgi içerir.”

6A-65-E: “Ansiklopediye benzer, çünkü içinde bir sürü bilgiler var sosyal bilgileri içinde de bir sürü bilgi var.”

7B-26-E: “Haritaya benzer, çünkü ülkemizde ve dünyamızda hangi ülkeler ve şehirler olduğunu öğreniriz.”

7A-2-K: “Haritaya benzer, çünkü sosyal bilgiler içinde farklı birçok konu var ve bu bilgiler bizim hayatımızda bize yol gösterir.”

Bilgi sağlayıcı yol gösterici kategorisinde yapılan metaforlarla “Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanında yer alan 6. sınıf “Elektronik Yüzyıl” ve 7. sınıf “Zaman İçinde Bilim” ünitelerinin kazanımları arasında benzerlik olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Sosyal bilgiler kavramı ile ilgili 6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin “Yaşadığımız Coğrafya” kategorisinde oluşturulan metaforlar

Kategori Adı	Metafor	6.sınıf	7.sınıf
Yaşadığımız Coğrafya	Dünya	4	6
	Coğrafya	-	3
	Doğa	-	2
	Dünyayı tanımak gezmek	1	-

Tablo 6’ya göre 6 ve 7. sınıf öğrencileri “yaşadığımız coğrafya” kategorisine ilişkin dünya, coğrafya, doğa ve dünyayı tanımak ve gezmek kavramlarına ilişkin metafor oluşturmuşlardır. Bu metaforlardan en çok dünya (10), sonra sırasıyla coğrafya (3), doğa (2) ve en az olarak ise dünyayı tanımak ve gezmek (1) kavramlarına ilişkin metafor üretmişlerdir.

6.sınıf öğrencileri yaşadığımız coğrafya kategorine ilişkin en çok dünya en az ise dünyayı tanımak gezmek kavramlarına ilişkin metafor oluşturlarken coğrafya ve doğa kavramlarına ilişkin metafor oluşturmamışlardır. 7. sınıf öğrencileri ise bu kategori içerisinde yer alan kavramlardan en çok dünya, en az ise doğa kavramına ilişkin metafor oluşturlarken dünyayı tanımak gezmek kavramına ilişkin ise metafor oluşturmamışlardır.

6A-4-K: “Dünyayı tanımaya gezmeye benzer, çünkü dünyanın her yerini sosyal bilgiler sayesinde öğreniyoruz.”

6B-33-E: “Dünyaya benzer, çünkü bütün ülkeleri anlatıyor.”

6A-11-K: “Dünyaya benzer, çünkü yerleri, iklimleri ve vb. şeyleri öğreniyorum.”

7B-63-K: “Doğaya benzer, çünkü doğada nasıl yaşadığını anlatır.”

7B-25-E: “Dünyaya benzer, çünkü sosyal bilgiler de dünyanın her yerinden bir şeyler anlatılmış.”

7A-14-E: “Coğrafyaya benzer, çünkü insan ile yaşadığımız yeri anlatır.”

Yaşadığımız coğrafya kategorisinde yapılan metaforlarla “İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında yer alan 6. sınıf “Yeryüzünde Yaşam” ve 7. Sınıf “Ülkemizde Nüfus” ile “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanında yer alan 6. sınıf “Ülkemiz ve Dünya” üniteleri kazanımları arasında benzerlikler olduğu görülmektedir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

6 ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler kavramına ilişkin algılarının metafor aracılığıyla belirlendiğimiz araştırmamızda 6 ve 7. sınıf öğrencileri 45 farklı metafor oluşturmuş ve bu metaforlar ortak özelliklerine göre 6 farklı kategoride (toplumsal ilişki, toplumsal kültür, toplumsal hayat, toplumsal geçmiş, bilgi sağlayıcı ve yol gösterici, yaşadığımız coğrafya) toplanmıştır. Araştırma sonuçlarında elde edilen kategorilerle sosyal bilgilerin içeriği ve sosyal bilgiler öğretim programında yer alan öğrenme alanları ile birçok yönden benzerlikler göze çarpmaktadır. Sosyal bilgiler içerisinde birçok farklı disiplini içermesi itibariyle araştırma sonucunda elde edilen birçok farklı kategorilerle sosyal bilgilerin içeriği itibariyle tutarlılık göstermektedir. Ayrıca elde edilen metaforlar incelendiği zaman öğrencilerin sosyal bilgiler kavramına ilişkin olumlu bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Yaşar ve Gürdoğan Bayır (2010)’da 5. Sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler derslerine ilişkin bakış açılarını inceledikleri araştırmada elde ettikleri metaforlarda öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin olumlu bakış açısına sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Akengin, Bengiç, Çolak & Taş (2011) de araştırmalarında 7. sınıf öğrencileri görüşlerine göre sosyal bilgiler dersine yönelik olarak genelde olumlu bir bakışa sahip oldukları, dersi sevdiğini, kolay ve eğlenceli bir ders olarak nitelendirdikleri, dersten zevk aldıkları ve dersin iyi bir vatandaş olmalarına katkı sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Fakat Zhao & Hoge (2005) araştırmalarında ilköğretim öğrencilerinin görüşlerine göre sosyal bilgiler dersini sevmediklerini çünkü bu dersin sıkıcı ve yararlı olmadığı yönünde cevaplar vermişlerdir. Zhao & Hoge (2005)’in araştırma sonuçları literatürde yapılmış araştırmalardan farklı bir sonuç elde etsede genel olarak literatürde yapılmış çalışmalarda sosyal bilgilere ilişkin öğrenci görüşlerinin olumlu yönde olduğunu söyleyebiliriz.

NCSS' de yaptığı tanımına göre sosyal bilgiler, sosyal ve beşeri bilimleri vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek için birleştiren bir çalışma alanı olması ve okul programında sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, politik bilimler, psikoloji, din ve sosyoloji gibi disiplinler yanı sıra beşeri, matematik ve doğa bilimlerinin kendine mal ettiği içerik üzerinde düzenli ve sistematik bir çalışma alanı olmasına vurgu yapmıştır (NCSS, 2010). Devenci & Gürdoğan Bayır (2011) ilköğretim üçüncü sınıfların sosyal bilgiler dersine ilişkin hayallerinin neler olduğuna ilişkin yaptıkları araştırmada öğrencilerin belirledikleri araştırmalarında öğrencilerden elde ettikleri bulgularda sosyal bilgilerin çok disiplinli bir alan olduğunu ve içeriğinde birçok bilgi beceri ve değeri kazandırmayı amaç edindiğine dair bulgulara ulaşımlardır. Literatürde yapılmış diğer sosyal bilgiler açıklamalarında da (Erden, tarihsiz; Sönmez, 1997; Öztürk, 2009) sosyal bilgilerin benzer yönlerine dikkat çekilmiş olması araştırma sonucunda elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

Araştırma sonuçlarına göre 6.sınıf öğrencileri en çok toplumsal hayat sonra toplumsal geçmiş, en az olarak ise toplumsal kültür kategorisine ilişkin metafor üretirken 7. sınıf öğrencileri ise en çok toplumsal geçmiş sonra toplumsal hayat en az olarak ise bilgi sağlayıcı ve yol gösterici kategorisine ilişkin metafor üretmişlerdir. Genel olarak incelendiği zaman 6 ve 7. sınıf öğrencilerin en çok metafor ürettikleri kategori benzerlik gösterirken en az metafor üretilen kategori ise farklılaşmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarsak 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler kavramını genel olarak sosyal, günlük hayatlarıyla benzeştirdikleri, geçmiş anlatan bir kavram olarak gördükleri ve insanı yaşama hazırlayan bir bilim dalı olarak gördükleri sonuçlarına ulaşabiliriz. Zevin (2015)' e göre de sosyal bilgiler gençleri kariyerlerine ve sosyal hayatlarına hazırlayan bir bilim dalıdır. Zhao ve Hoge (2005)'de araştırmalarında ilköğretim öğrencilerinin ve öğretmenlerin sosyal bilgiler hakkında ne söylediklerini araştırdıkları araştırmada ilköğretim öğrencilerinin sosyal bilgilerle birlikte geçmiş yaşamla ilgili bilgiler öğrendiklerini söylemişlerdir. Mertol, Doğdu & Yılar (2013) yaptıkları diğer bir araştırmada da üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin algılarını metafor aracılığıyla belirledikleri araştırmalarında öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin soyut olmaması, yaşamın türlü boyutlarını doğal niteliklerle yansıtabilen bir ders ve bu dersin gerekli ve önemli olduğuna inandıklarını yönünde sonuçlara ulaşımlardır.

Elde edilen kategorilerden biri olan bilgi sağlayıcı ve yol gösterici kategorisinin en az metafor elde edilen kategorilerden birisi olması sosyal bilgilerin sadece bilgi sağlayıcı bir ders olmasından çok insanı yaşama hazırlayan bir ders olması yönü ortaya çıkmaktadır. Bu sonuçlarla sosyal bilgiler kavramının sadece bilgi sağlayan bir ders olmayıp insanı hayata hazırlayan beceri ve değerleri de öğreten etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla olan bir ders olması yönü açıklanmaktadır.

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin oluşturdukları metaforları genel olarak incelersek öğrencilerin sosyal bilgiler dersiyle geçmiş, bugünü, geleceği, yakın ve uzak çevresini tanıma şansı yakalamaktadır. Metafor tekniği kullanılarak yapılan diğer bir çalışmada ise, sınıf içerisinde öğrencilerin özellikle zor kavram ve terimleri daha net bir şekilde anlamalarında, soyut kavramların zihinde somutlaştırılması ve görselleştirilmesinde metaforların son derece yararlı olduğunu, öğrenilen bilgilerin akılda daha uzun süre kalmasını ve daha kolay hatırlanmasını sağladığını, ayrıca öğrenmeye motivasyonu artırıcı etkisi olduğunu sonucuna ulaşımlardır (Arslan & Bayrakçı, 2006). Neredeyse tüm araştırmacılar, metaforların kavramsal sistemimizin örgütlenmesinde yapısal bir rol oynadığını fikrini kabul etmişlerdir (Sanchez, Barreiro & Maojo, 2000).

ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler getirilebilir:

Araştırma sonuçlarına göre elde edilen bulgular sosyal bilgiler içeriğiyle büyük oranda benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bu sonuçlar metafor tekniğinin etkili bir teknik olduğuna dair ip uçları vermektedir. Yapılacak olan diğer çalışmalarda da farklı öğrenim düzeyinde yer alan öğrencilerin farklı kavramlara ilişkin algılarını belirlemede metafor tekniği kullanılabilir.

Bu araştırmada öğrencilerin sosyal bilgi algılarını belirlemede metafor tekniği kullanılmıştır. Fakat yapılacak olan diğer araştırmalarda algı belirlemede metafora ilave farklı veri toplama yöntemlerinden yararlanılarak daha derinlemesine araştırmalar yapılabilir. Yapılacak olan diğer araştırmalarda da programın hedeflerine ulaşılmasının kontrolü için ön test son test şeklinde kapsamlı ve her öğrenme alanını ayrı ayrı ele alacak çalışmalar yapılabilir.

Bu araştırmadan sosyal bilgiler kavramına ilişkin elde edilen metaforlar göz önüne alınarak sosyal bilgiler ders kitapları, öğretim programı ve öğrenme öğretme süreçlerinin düzenlenmesinde yararlanılabilir.

Elde edilen metaforlar göz önüne alındığında sosyal bilgilerin çok disiplinli yapısı göz önünde bulundurularak ilişkili olduğu disiplinlere ilişkin öğretmenler daha fazla etkinlik düzenleyebilir ve öğrencilerin sosyal bilgilerin bu yönlerine dair farkındalıkları artırılabilir. Ayrıca öğrencilerin oluşturdukları metaforları zenginleştirmek için sosyal bilgiler öğretmenleri öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik daha fazla etkinlikler düzenleyebilir.

KAYNAKÇA

- Akengin, H., Bengiç, G., Çolak, K. & Taş, E. (2011). Altıncı sınıf sosyal bilgiler dersi kazanımlarına ulaşma düzeylerine yönelik öğrenci görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34, 5-23.
- Arslan, M. M. & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 171, 100-171.
- Aslan, S. (2013). Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin öğretmen kavramı ile algılarının metaforik incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(6), 43-59.
- Aydin, F. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimler Dergisi (KUYEB)*, 10 (3), 1293-1322.
- Aydın, F. & Eser Ünaldı, Ü. (2010). Coğrafya öğretmen adaylarının “coğrafya” kavramına ilişkin algılarının metaforlar yardımıyla analizi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(2), 600-622.

- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar*. Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Coşkun, M. (2010). Lise öğrencilerinin “iklim” kavramıyla ilgili metaforları (zihinsel imgeleri). *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*,5(3), 919-940.
- Erden, M. (Tarihsiz). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Alkım Yayınevi, Ankara.
- Girmen, P. (2007). İlköğretim öğrencilerinin konuşma ve yazma sürecinde metaforlardan yararlanma durumları. *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir*.
- İbret, B.Ü. & Aydınöz, D. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin “dünya” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1), 85-102.
- Levine, P. M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kappa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- Mertol, H., Doğdu, M., & Yılar, B. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin metaforik algıları. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi-Journal of Gifted Education Research*, 1(3), 176-183.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- NCSS (2010). *National Curriculum Standards for Social Studies: A Framework for Teaching, Learning, and Assessment*. <http://www.socialstudies.org/standards/introduction>.
- Nikitina, L., & Furuoka, F. (2008). " A language teacher is like...": Examining Malaysian students' perceptions of language teachers through metaphor analysis. *Online Submission*, 5(2), 192-205.
- Özden, Y. (2005). *Eğitimde Yeni Değerler*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Öztürk, C. (2009). Sosyal Bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış. İçinde: Öztürk, C. (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi: Demokratik Vatandaşlık Eğitimi*. (ss. 1-31). Ankara: Pegem A Akademi.
- Öztürk, C, Coşkun Keskin, S. & Otluoğlu, R. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller. Pegem A Akademi, Ankara.
- Palmquist, R. A (2001). Cognitive style and users' metaphors for the web: An exploratory study. *The Journal of Academic Librarianship*, 27(1), 24-32.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının —öğretmen kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.

- Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. & Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(2), 461-522.
- Sanchez, A., Barreiro, J. M & Maojo, V. (2000). Design of Virtual Reality Systems for Education: A Cognitive Approach. *Education and Information Technologies*, 5(4), 345-362.
- Sönmez, V. (1997). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Zhao, Y., & Hoge, J. D. (2005). What elementary students and teachers say about social studies. *The Social Studies*, 96(5), 216-221.
- Zevin, J. (2015). *Social Studies for the Twenty-First Century: : methods and materials for teaching in middle and secondary schools*. Routledge: Taylor& Francis Group, New York.
- Yaşar, Ş., & Gürdoğan Bayır, Ö. (2010). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin bakış açısıyla sosyal bilgiler. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 1213-1225.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.